

LIETUVOS KURČIŲJŲ DRAUGIJA

REKOMENDACIJOS DĖL SLAUGOS / GLOBOS ĮSTAIGŲ PRITAIKYMO ASMENIMS, TURINTIEMS KLAUSOS NEGALIĄ

Lietuvos kurčiųjų draugija (toliau – LKD) siekia, kad slaugos / globos įstaigos taptų prieinamos asmenims, turintiems klausos negalią. Šiuo metu Lietuvoje nėra slaugos / globos įstaigų, kurių personalas mokėtų lietuvių gestų kalbą, įstaigų aplinka nėra pritaikyta kurčiųjų poreikiams. Vis daugiau vyresnio amžiaus asmenų, turinčių klausos negalią, kelia klausimus dėl savo ateities, tinkamo pritaikymo, jei jiems būtų reikalinga slauga / globa.

LKD siektinas rezultatas – vyresnio amžiaus asmenis, turinčius klausos negalią, apgyvendinti keliose slaugos / globos įstaigose bent didžiuosiuose Lietuvos miestuose, kur jie galėtų bendrauti tarpusavyje savo gimtąja kalba – lietuvių gestų kalba – bei gauti paslaugas / pagalbą pritaikytą jų poreikiams.

Teikiame šias rekomendacijas:

1. LIETUVIŲ GESTŲ KALBOS VERTIMO PASLAUGOS

Tam, kad komunikacija su asmeniu, kurio gimtoji kalba – lietuvių gestų kalba arba jis yra lietuvių gestų kalbos vartotojas, vyktų sklandžiai ir jam tinkamai būtų suteikta visa reikiama informacija, rekomenduojama naudotis lietuvių gestų kalbos vertėjų teikiamomis vertimo paslaugomis (kontaktiniu ir nuotoliniu būdu):

- pageidaujant, kad paslauga būtų suteikta kontaktiniu būdu, lietuvių gestų kalbos vertimo paslaugą reikėtų užsisakyti kiek galima anksčiau elektroniniu paštu ar paskambinus telefonu į savo apskrities Lietuvių gestų kalbos vertimo centro (toliau – LGKVC) teritorinį skyrių. Teikiant vertimo paslaugos užsakymą būtina nurodyti susitikimo laiką ir vietą, numatomą trukmę. LGKVC ir jo teritorinių skyrių kontaktus galima rasti čia: [LGKVC kontaktai](#);
- pageidaujant, kad lietuvių gestų kalbos vertimo paslauga būtų suteikta nuotoliniu būdu per Skype programą, darbo laiku galima kreiptis į savo apskrities LGKVC teritorinį skyrių nurodytais Skype kontaktais. LGKVC teritorinių skyrių Skype kontaktus rasite čia: [Skype kontaktai](#);
- visą parą visomis savaitės dienomis (24/7) nuotoliniu būdu lietuvių gestų kalbos vertimo paslaugos teikiamos Skype kontaktu 24/7LGKvertimas.

Lietuvių gestų kalbos vertimo paslaugos užsakovui – nemokamos ir finansuojamos iš LR valstybės biudžeto lėšų.

LIETUVOS KURČIŲJŲ DRAUGIJA

2. TECHNOLOGIJOS

Slaugos / globos įstaigoje turi būti planšetinis kompiuteris su įdiegta Skype programėle, kokybišku interneto ryšiu ir vaizdo kamera, kad asmuo, turintis klausos negalia ar įstaigos darbuotojai prireikus galėtų pasinaudoti nuotoline lietuvių gestų kalbos vertimo paslauga. Jei asmuo, turintis klausos negalią, nori pabendrauti nuotoliniu būdu su savo artimaisiais, draugais ar kitais asmenimis, planšetinis kompiuteris gali būti naudojamas ir tokiam tikslui.

Ypatingai svarbu, kad įstaigos darbuotojai mokėtų naudotis planšetiniu kompiuteriu ir nuotoline lietuvių gestų kalbos vertimo paslauga. Jei asmuo, turintis klausos negalią, ypatingai vyresnio amžiaus žmogus, nemoka naudotis šiuolaikinėmis technologijomis, jį reiktų mokyti savarankiškumo – kaip naudotis planšetiniu kompiuteriu.

Svarbu, kad slaugos / globos įstaigoje būtų paskirtas atsakingas darbuotojas už planšetinio kompiuterio priežiūrą ir tinkamą veikimą (pvz. pakrauti planšetinį kompiuterį, peržiūrėti, ar tinkamai veikia Skype programėlė ir kt.).

3. LIETUVIŲ GESTŲ KALBOS KURSAI

Komunikuojant su asmenimis, kurių gimtoji kalba – lietuvių gestų kalba arba asmenys yra lietuvių gestų kalbos vartotojai, rekomenduojame išmokti lietuvių gestų kalbą. Dėl nemokamų lietuvių gestų kalbos kursų ciklo organizavimo reikia kreiptis į LGKVC Lietuvių gestų kalbos metodinį skyrį el. paštu lgkmetodinis@vertimaigestais.lt. Mokymų medžiaga bus pritaikyta tikslinei grupei pagal būtiną terminologiją, kuri reikalinga kasdieniame darbe ar bendraujant su tiksline grupe.

Slaugos / globos įstaigoje susidarius didesnei asmenų, turinčių klausos negalią, grupei rekomenduojame įstaigoje įdarbinti darbuotoją, kurio gimtoji kalba – lietuvių gestų kalba arba jis puikiai moka šią kalbą. Tai padės sklandžiau organizuoti kasdienę veiklą, užimtumą, pagalbą bei bendradarbiavimą su kitomis institucijomis / organizacijomis.

4. BENDRADARBIAVIMAS SU KURČIŲJŲ REABILITACIJOS CENTRAIS

Penkiuose didžiuosiuose Lietuvos miestuose – Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose ir Panevėžyje – veikiančių kurčiųjų rehabilitacijos centrų (toliau – Centrų) darbuotojai moka lietuvių

LIETUVOS KURČIŲJŲ DRAUGIJA

gestų kalbą, išmano kurčiųjų kultūrą bei darbo su kurčiaisiais ypatumus, turi ilgametę patirtį. Centrai teikia socialinės reabilitacijos paslaugas, organizuoja įvairų užimtumą klausos negalią turintiems asmenims. Šiuose Centruose taip pat yra teikiamos atvejo vadybos ir individualios pagalbos asistentų paslaugos.

Rekomenduojame organizuoti bendras veiklas, puoseleli kurčiųjų kultūrą, o kilus klausimų dėl individualių atvejų ar prireikus konsultacijos – kreiptis į savo miesto Centrą. Kurčiųjų reabilitacijos centrų adresai ir kontaktai: [KRC kontaktai](#).

5. APLINKOS PRITAIKYMAS

Informacinės aplinkos pritaikymas:

- Nepalikite klausos negalią turinčio asmens be informacijos kas, kada ir kaip bus daroma. Pasitikslinkite, ar kurčiasis asmuo informaciją suprato, ar turi klausimų, paaiškinkite, ką jam reikės daryti toliau. Negaudami informacijos, klausos negalią turintys asmenys nerimauja, nes nesupranta, kas vyksta ir kas bus daroma, ir tai gali sukelti papildomų problemų;
- Organizuojant kasdienę įstaigos veiklą, užimtumą nepamirškite užtikrinti prieinamumo lietuvių gestų kalba arba kita forma, kuri prieinama asmeniui, turinčiam klausos negalią, pagal jo individualius poreikius;
- Rekomenduojame slaugos / globos įstaigoje turėti skaitmeninius televizorius (su USB jungtimi), kurie galėtų būti įrengti kambariuose ar poilsio vietose ir transliuoti Lietuvos kurčiųjų draugijos parengtus naujienų / informacijos lietuvių gestų kalba (su titrais) vaizdo įrašus ar kitą vaizdinę informaciją lietuvių gestų kalba (su titrais).

Pastato aplinkos pritaikymas (pagal galimybes):

- **Šviesos signalai:** slaugos / globos įstaigos priešgaisrinė sistema ar kita garsinė informacija turi būti vizualiai prieinama ir matoma. Jei suveikia priešgaisrinė sistema, svarbu, kad būtų ne tik garsinis signalas, bet ir aiškiai matomas šviesos signalas kiekvienoje patalpoje.
- **Interjeras ir apšvietimas:** spalvinė gama ir apšvietimas kurtiesiems taip pat yra labai svarbūs faktoriai, kuriantys komunikacinį prieinamumą. Dėl to interjere geriausia naudoti mėlynos ir žalios spalvų baldus, derinant juos su žemės atspalvių detalėmis. Toks spalvinis koloritas yra tinkamas kurtiesiems, nes nuo šių spalvų nepaskausta akys, neblaškomas

LIETUVOS KURČIŲJŲ DRAUGIJA

dėmesys bendraujant gestų kalba. Be to, visose patalpose turėtų būti įrengti vienodai šviesą išskleidantys šviestuvai.

- **Salės / užimtumo erdvės:** viena iš galimybių – salės / užimtumo erdvėse veiklos organizuojamos ir / ar baldai išdėstomi puslankiu arba U raidės forma, kad kurtieji galėtų užmegzti nuolatinį vizualinį ryšį su kitais savo grupės nariais. Taip sudaromos galimybės klausos negalią turintiems asmenims įsitraukti į diskusiją, komunikuoti – visi aiškiai mato vienas kitą.
- **Matomumas:** kurtieji erdvėje orientuojasi pagal tai, ką mato, todėl labai svarbi aiškiai matoma aplinka. Viena iš galimybių – interjere naudoti stiklą. Perregimos – skaidrios ar matinės – turėtų būti ir durys, kad kurčias žmogus galėtų pamatyti, kad kažkas praėjo, atėjo ar yra patalpoje.
- **Veidrodžiai:** pritaikant erdves klausos negalią turintiems žmonėms, nemažos įtakos turi ir veidrodžiai, kurie leidžia stebėti, kas vyksta žmonėms už nugaros, kas prie jų artėja. Klausos negalią turintiems asmenims nereikia nuolatos atsisukinėti – veidrodyje jie aiškiai mato už nugaros esančio žmogaus veidą ir vykstantį veiksmą.

6. BENDROSIOS REKOMENDACIJOS

- Nevartokite sąvokų „nebylys“, „kurčėnebylys“, „ženklų kalba“ ir „ženklai“, nes tai žeidžia klausos negalią turinčius asmenis ir gali sukelti konfliktinių situacijų.
- Nepamirškite, kad gestų kalba nėra universali – kiekviena valstybė turi savo nacionalinę gestų kalbą. Egzistuoja tarptautiniai gestai, kurie naudojami tik tarptautiniuose renginiuose bendraujant su kitų valstybių gestų kalbos vartotojais.
- Ne visi asmenys, turintys klausos negalią, moka lietuvių gestų kalbą. Asmuo gali naudotis klausos aparatais, kochleariniu implantu arba nesinaudoti šiomis technologijomis (neprigirdintieji, apkurtę). Dėl to bendraujant su klausos negalią turinčiu asmeniu pasitelkite kitas komunikavimo formas: susirašinėkite tekstu, pieškite ir aiškiai artikuliuokite lūpomis sakomą tekstą, kad informacija būtų lengviau suprantama. Svarbu atsižvelgti į individualiuosius poreikius.
- Neišsigąškite, jei klausos negalią turintis asmuo palies jūsų petį du ar daugiau kartų – tai kurčiųjų kultūros dalis, taip jie kviečia žmones ar siekia atkreipti dėmesį.

LIETUVOS KURČIŲJŲ DRAUGIJA

- Neįsižeiskite, jei kurčiasis asmuo jūsų paprašys pakartoti jam sakomą informaciją keletą kartų. Dėl informacijos neprieinamumo klausos negalią turintys asmenys yra linkę pasitikslinti, ar gerai suprato jiems sakomą tekstą.
- Bendraudami su klausos negalią turinčiu asmeniu nenusisukite, stenkitės palaikyti akių kontaktą. Be to, nesistenkite užsidengti veido – klausos negalią turintiems asmenims labai svarbu matyti pašnekovą.
- Pokalbyje dalyvaujant gestų kalbos vertėjui, bendraukite tiesiogiai su kurčiuoju, o ne su gestų kalbos vertėju. Jūsų paslaugos gavėjas yra klausos negalią turintis asmuo. Gestų kalbos vertėjas yra nešališkas pokalbio dalyvis, kuris tik teikia vertimo paslaugą.

Lietuvos kurčiųjų draugija (LKD)
El. paštas: centras@lkd.lt
Tel. Nr.: (8 5) 261 5593
www.lkd.lt